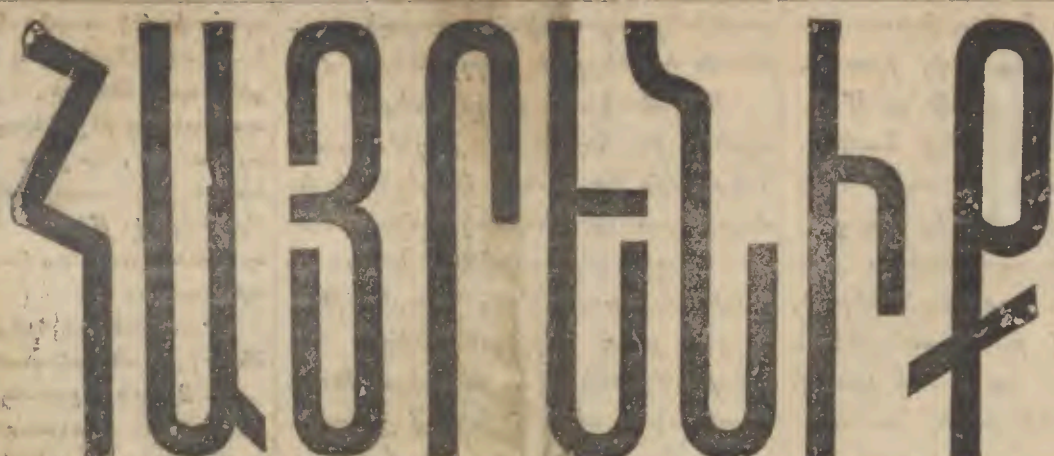

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՈՐԵՆ
ՅՈՂԱԶԱՆԵՒՍ ԵՄԶՆԱԶԱՐ
ԽՐԱՄԱՆՈՒԹՅԱՆ
Գ. ԳՈՒԾ, ՂԱՍԻԴԱ, ԷՍԿԻ ԳԱՆՔ ՕՍՏԱՆԻ
Երևանի քաղաքում և Երևանի կամայի գրքարանում
ևս չի գարանդիր

Bureaux du Journal HAÏRÉNIK
GALATA, ancien local de la BANQUE IMP. OTT.

10 ՓԱՐԱՅ

ՕՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ և ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴԱՐԱՆԻ ԿԱՆՈՒՄ

Պատկեր	Համար	Բաժնի	Դրամ	Մեծ
1	300	75	40	2
2	150	100	50	3
3	150	50	25	4
4	75	25	10	5
5	360	25	10	6
6	300	10	10	7

Բաժնետիրի ժառանգը խմբագրության վրայ
[Գրքի փոխադրման փոխարին փող կ'ընդունուի, 115 դրամ
փոխարին փողը 100 դրամի մեջ]

غلامه اسكي باق غنيده
حريه نيك غنيده قس ادارسه

10 ՓԱՐԱՅ

«ՁՈՆ»ԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Հնախորդ մը եթէ օրին մէկը
համբերատար ոգով փնտրու-
մը մը ընելու, նպատակ ունե-
ցող հաւարել այն բոլոր ձօները
որոնք դրոշմաւ են հայերէն գրու-
թիւնը ճակատը սկսեալ ձեռա-
լինքերու թուականներէն մինչեւ
որ օրերը, մեծապէս նպատակա-
դրով ըլլայ լուսարաններու մեր
կենտրոն դանաղան երեւոյթներուն
խառնաստիկութիւնը։

Գիրքը որ մարդկային «արդի-
ւորութեան» ամենէն ազնուա-
նայինն է, «ձօն»ին մէջ իսկ չի՞
գործնական նշանակ մը այն զգա-
ւորութիւնն ու գաղափարներուն ու-
րոյն կը տիրապետէին երբ այդ
գիրքը երեւան եկաւ։ Ձեռքը կրնար
գրեւորել թէ գրողը սրտին խորէն
հիշ մը ունեցած է դէպ ի այն
գիրքերը որոնք իրենց ժամանակը
ը մարմնացնեն կամ ընդգիտա-
նար են անոր։ Ձօնը, իր հու-
նանք մէջ, արտայայտութիւնն է
անկողնի սրտնայնութիւնն է։ Նաեւ տե-
սակ մը վկայագիր զոր հեղինակը
ը գրողն է իր գործին ճակատը ցոյց
առնու համար թէ զգացումներու
ու գաղափարներու համբարան-
քին մը կը տիրէ ընդ մէջ իրեն եւ
այն անունին որուն հովանին յանձ-
նուած է հեղինակին երկունքը։

Մեր հին գրչադպրներու ձօները
ամենքն ալ չենք տեսած, բայց հրա-
տարակուսածները հրճուալիւր սարսուռ
մը կ'ազդեն։ Մեր հին գրողները
լին կրցած մտաբերել իրենց եր-
կունքը նուիրել գրի կամ մետաքս-
ձալներով։ Մեր հին կեանքին մէջ
գրամը ժամանակին տիրապետող
գաղափարը չէր, ուստի եւ հեղինակ-
ին սիրտն ալ խանութիւններու
համար տրոփելու պատճառներ չու-
նէր։

Տպագրութեան գիւտին հետ
անոնք ալ սկսան կամայ կամայ ի-
րենց ուղղութիւնը փոխել։ Բարբերն
ալ արդէն փոխուած էին։ Մերենան
պալի ընել պիտի տար գրամագըլ-
լի աղեղնութիւնը։ Հեղինակ մը
պիտի իր գրքին օրինակ մը գրելով
զոյ տարածելու հոգը ընդօրինա-
լիներու չէր կրնար թողուլ։ Մէկ
անգամէն հարկաւոր օրինակներ
հրատարակ հանելու հարկը անխու-
սակի չէր, ուստի եւ գրամին
պէտքն ալ անհրաժեշտ է։ Դաւանանքն
ու հեղինակը սկսան դանակելով
մէկէն խելը, միւսէն գրամ, երկու
ջրութիւն ձեռք ձեռքի կուտային։

Բայց եթէ քիչ մը ուշադրու-
թիւն ընենք տպագրութեան հին գր-
քերու կը տեսնենք թէ իսկապէս
«ձօն» չեն պարունակեր, այլ լոկ
միջատակարան մը, «տպագրեցաւ»
մատենան (կամ սուրբ մատենան)
արդեամբ եւ ծախիւր այսինքն։
Հեղինակին կամ հին դիրք մը կարգի
կանոնի դնողին ընկերակցելը տուած
գրամագրովը ասանքէն կ'ընէր գրքով
մը, սովոր ի տեղ յիշատակութեամբ
մը գոհանարով։ Փառն ալ չա՛հ մըն է։

Կրնանք ըսել թէ դրբի, մանա-
ւանդ բարեպաշտական, կրօնական
գրքերու համար, նուիրուած գրամը
չարունակութիւն մը կը համարուէր
եկեղեցի, բարեգործական հաստա-
տութիւններ հիմնելու, ժամուն ա-
նօթ եւ զարդարանք նուիրելու ա-
ւանդութեան։ Եւ ինչպէս որ անոնց
վրայ արձանագրութիւն մը կը բաւէր
մշտնջենաւորելու համար նուիրա-
տուն կամ ծնողին յիշատակը, նոյն
երեւոյթը կը պատահէր նաեւ գրքին
համար։ Յիշատակարանը ձօն չէր,
«քանչայան» եւ «մեծի յարգանաց»
նշանակ մը չէր։

Հրատարակուեցան սակայն այն-
պիսի գրութեանք ալ որոնց տպա-
գրութեան համար ծախսուած գու-
մարները կը բաւէին ժամ, դպրոց
կառուցանելու։ այդ գրքերը զուտ
կրօնական հանգամանք չունէին, ու
կը նպատակէին հանրութեան մտաւոր
ընթացումին։ Հրատարակութեան
ծախսերը հոգաւորները ճշմարիտ
բարեպաշտներ հանդիսացան։ Այս
տեսակ գրքերու առթիւ է որ հիմ-
նուեցաւ ժամանակակից «ձօն»ը,
որուն գեղծումը ո՛չ միայն ծիծաղելի
ալ եւ արհամարհելի սկսաւ ըլլալ։
Ընդունելու ենք սակայն որ մեր
հանրային բարբերն ալ ստորութիւն
սիրող աստիճանի մը հասած ըլլալու
են որով ձօներու այդ խայտառա-
կութիւնները երեւան դան։ Տեսանք
ձօնուած քերականներ — եւ ինչ
մեծահարուստ անուններու, տեսանք
թուաբանութիւններ ու ալիսարհա-
գրութիւններ ձօնուած։ Բայց դիւ-
այս ամէնը կրնայ զեղծում համար-
ուիլ։ աւելին, կամ աւելինքը կան-
չտեսածը բազմահմուտ միտք մը
որ իր մէջ նախապէս երեւելի գոր-
ծը նուիրեց վաճառականի մը անու-
նին, ու փոխարէնը ո՛չ ոքինոց մը նետ-
ուեցաւ իր երեսին։ այդ գիտնա-
կանը եւրոպական գիտնականներու
մէջ ալ յարգուած էր իր տաղան-
դին համար, սակայն տաղանդ ու
նկարագիր միշտ միասին չեն ընթա-
նար։

Վկայ եղանք նաեւ ուրիշ պո-
րագրի մըն ալ։ Մասնօթ անձ մը
ձեռնարկեց հաւաքածոյ մը ընել
19րդ դարու վերջի քառորդին մէջ
գրողներու անտիպ հատուածներու,
պսակ մը որուն ծաղիկները պիտի
նուիրէին մեր արդի ամէն մտորը,
պղտիկ, միջակ ու մեծ, աշխարհա-
կէ եկեղեցական, կին թէ ալ,
երիտասարդ թէ ծեր։ Եթէ այդ
պսակը ներելի էր դնել գլխու մը
վրայ, անշուշտ իրաւունքը անոր էր
որ մորի ու պրտի մեծութեամբ
բարոյապէս կը սաւառնի ամէնուն
վրայ, եթէ այդպիսի բացառիկ
անձնաւորութիւն մը գոյութիւն չու-
նէր, պսակն ալ կը մնար նուիր-
ուած «Սնծանթի»։ Եւ սակայն
այդ պսակը դրուեցաւ իր «ձօն»
չիւրմի մը վրայ որուն մէջ հանգողին
միակ արժանիքն էր որ մը հարստա-
ցած զուակ մը ունեցած ըլլալը։
Դիւրեւեմն ունէր երբ այդ «ձօն»ը

տեսան ալ եւս մերժեցին իրենց
յօդուածը, իսկ արդէն տուողներէն
չատերը զարացան։

«Ձօն»երու գեղծումին պատմու-
թիւնը շատ մը էջեր կրնայ գրուել,
փառասիրութեան, եւամարտութեան,
չտեսութեան ամէն նշանները կ'ե-
րեւին անոնց մէջ։ Ստորագրեալ ան-
է որ կը ձօնէ, թէ ան որ կ'ըն-
դունի։ — Երկուքն ալ բայց գուցէ
ձօնող աստիճան մը աւելի վար։

Միւթարական երեւոյթներ ալ
չեն պիտի սակայն։ Բարձրացման
մը նշանները կը տեսնուին։ Երբ մէկ
կողմէն մտերմանք, սիրելիներու
ձօնուած գրքերը (բայց ոչ թէ դա-
սաղիքը կամ թարգմանութիւն)
արտայայտութիւն են փափուկ դգա-
ցումներու, անդին գրողներու փոք-
րիկ խումբ մը բուսական հպարտ է
եւ իր «տրքին» ծնունդը չի վաճառու-
նէր։ Երբեք երբեք կը նորոգուի դրա-
գիրներու դարը։ ժամանակակից
միտք մը կարծես կը սաւառնի եր-
բեք գրողին շուրջը։ Կը ներշնչէ
զինքը ու երբ գիրքը կ'աւարտի այդ
ներշնչանքին անունը իր քաղաքա-
դիտական ձօն մը կը դրոշմուի գրքին
ճակատը որ անով յատուկ դրոշմ
մը կը կրէ իր վրայ։

Մարդներ որ «ձօն»ին վնճու-
թիւնը երբեք չվաճառուի եւ ոչ
ալ մարտանիդուի։

ԲԵՆԿԱԿԱՆ ԽՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԷՐ
ԿԵՂԵՄԱՇԿԸ (Բ.)

ԲԱՐԻՁ, 1 Նոյեմբեր
Երբ իր ճիւղային դիտաւորութեան
ներքոյ բնութեւորեալ Լօֆլէրի պատիւը
մարմինն մէջ կը մտնէ, քանի՞ օրէն կը
հաճի իմացնել իր այցելութիւնը, քանի՞
օրէն կ'ընդմաշկին նշանները կ'երեւանան։
Եթէ փորձեր մարդու վրայ կատա-
րելը ոճաբարձրութիւն է, անասունե-
րու վրայ պարզապէս գիտական հետա-
քերութիւնն է, ուրկից գրողիւ
չեն սիրեր բժշկութիւնը, որով մէկ կող-
մէն անասուններու վրայ ու միւս կող-
մէն բժշկներու վրայ եղած փորձերն,
որոնք կ'ընդմաշկը առած են իրենց հի-
ւանդին քով (ձորի միջանցու կերպով),
ապացուցուած է թէ մէկէն երեք օր կը
ընէ Լօֆլէրի պատիւը իր ներկայութիւնը
ծանուցանելու համար խելոյ նշաննե-
րով, որոնք մերձ, տալոց քով, յան-
կարծ կը սկսին ձօն տարածաւ բաւելաւ
նուիրումը, ընդհանուր ուսմանական
թեմա, փսխումներով, ու վրձնապէս
ծանր հիւանդութեան մը նախնական
լուրը նշաններով։

Ու ի՞նչ անգամ կ'որդի պարզ ցա-
ւերով միայն կը ներկայանայ կեղծմաղը
Լմին պարագայի մէջ հիւանդութիւ-
նը մաշկը կը չինէ կազմութեան բոլոր
թաղանթներուն վրայ։ Կոկորդ, չի-
փող, բերան, բիթ, աչք, ականք, հա-
ւատարապէս կրնան ծածկուիլ կեղծ
մաշկերով։ Նոյն իսկ միւթը երբ պա-
տուածու է ու օրին մնացած։

Կեղծ մաշկը հիւանդութեան գլխաւոր
նշանն է։ Կակուղ, նորրու ու սպիտակ է։
Իր նշանաւոր յատկութիւնն է անգա-
ղար վերակազմութիւնը։ Ի գուր բժշկը
հեռով ոտքով հանել կ'աշխատի կո-
կորդին կեղծ մաշկն։ Կերբեր կ'եր-
թան, նորբ կուգան։

Ընդհանրապէս կոկորդէն կը սկսի
հիւանդութիւնը, ու այնպէս հանդար-
տութեամբ կը յառաջիմէ մերթ որ ան-

նշան կ'անցնի առջի ժամերուն։ Կոկորդի
պղտիկ անհանգստութիւն մը միայն կը
զգայ հիւանդը որմէ չի կասկածիր։ Բա-
նի մը ժամէն կոկորդին մէջ կը չինուին,
կը պատրաստուին կեղծ մաշկեր որոնք
շուտով կը տարածուին ու կը պատեն
նշիկները, կոկորդին չորս պատերը։
Ձայնը կը փոխուի ու շնչառութիւնը կը
դժուարանայ։

Որքան ժամանակ որ շնչառական
գործարանները ազատ մնան, հիւան-
դութիւնը զէշ դրացի մըն է պարզա-
պէս, բայց յաճախ, գրեթէ միշտ, կեղծ
մաշկերը իրենց բազուկները կ'երկնցնեն
մինչեւ շնչափող ու կուտան հիւանդու-
թեան այն անոթի տեսարանը որմէ կը
ստուար մինչեւ այսօր բժշկութիւնը։

Մերթ քանի մը օր յետոյ միայն
շնչափողը կը պատուի ու կը ծածկուի
կոկորդին կեղծ մաշկերէն, եւ մերթ
միտերը։

Ընդհանրապէս հիւանդութեան ա-
հարկու նշաններէն առաջ, տղան քանի
մը օր առաջ ինքզինքը տկար կը զգայ,
պաղ առած ըլլալու է՝ կը խորհի ծը-
նողը, հարուստ ունի՝ կ'ըսեն դրացի
ները, եւ ան հիշելու մը յանկարծ,
կ'արթննայ մանուկը հազի լուսնայով
փոթորիկ մը մէջ, որ քանի մը վայր-
կան կը տեսէ ու կ'անցնի, շնչառու-
թեան թէթեւ դժուարութիւնը ձգելով
պղտիկ հիւանդին վրայ։ Բայց շատ ան-
գամ, հոգ չի կենար կեղծմաշկը, ու
մանուկը նորէն կ'արթննայ, քանի մը
ժամուան քունէ յետոյ, եւ կամ հե-
տեւեալ գիշերը, եւ այն ատեն կը սկսի
քտմունքի կ'ուր կ'անցնի ու մահուան։

Իր տգործի զէժը պղտիկին, անոր
ցուրտ շրթներէն հազիւ կը մտնէ օդը,
աչքերը կը լցուին արհաւիրքներով,
զէժը օրհաս աղմուկային ստուեր
ներով կը ծածկուի։ Կ'ընէ կը նստի
սեղանի հիւանդը անկողնին վրայ ու
գիթութիւն կը խնդրէ կարծես անտեսա-
նելի մահէն որուն իր քովիւր ըլլալը կը
զգայ։ Օդը չի մտնի իր թոքերուն մէջ։
Շնչառութիւնը շատ մեծ դժուարու-
թեամբ կը կատարուի, ու կ'ընդ հի-
ւանդը զուրկ ետին ձգած, փոքրիկ
բերանը բացած կը կառնի անկողնին
քովը եղող առարկաներուն, ու կը
խորհէ, պատահ մը օդ։ Մահուան
պատկերն է ստիկա, ստիկալի, ահաւի
մահուան որ յանկարծ կը հասնի խեղ
դէրու համար խեղձ պղտիկ հիւանդը
իր մարմնը բազուկներուն մէջ։

Պաղ քրտեղը մը կը հոսի ճակտէն
ի վրայ զէժը կ'անէ կապարի գոյն մը
ու շնչառութիւնը գրեթէ կը դադրի։
Հազիւ տեսը վայրկեան կը տեսնէ այս
տեսարանը ու մահ կ'անէ կը տանի
հիւանդը իր ճիւղաներուն մէջ։

Ուրիշ անգամ մահը այսպէս յան-
կարծ չի հասնիր, որովհետեւ կեղծ մաշ-
կերը անմիջապէս ու կատարեալ կեր-
պով չեն գոցեր շնչափողը, այլ կամայ
կատար։ Ու եթէ չեն տար քտմունքի
տեսարանը վերի, ունին մեղքներու ու-
րիշ եղանակ մը որ լուին կը կատարուի
գիշերուան միթութեան մէջ, եւ հոգի
մին ալ կ'երթայ աւելնալ երկ'քին մէջ,
անձայն անշուշտ։

Շնչառութիւնը դանդաղ է հոս,
ու պղտիկ հիւանդը իր անկողնին մէջ
պառկած քնանալ կը թուի։ ատեն ա-
տեն շնչառական անկանոնութիւններ ու
շնչառութիւնեան պղտիկ սկզբնաւորու-
թիւններ ունենալէ յետոյ, կը մնայ
հանգարտ։ ձեռքերը ոտքերը կը պա-
ղին, կը կապուտան, շրթները կը կա-
պարագուտան։ աչքերը դուրս, կ'երթան
կարծես, ու կամ կը խորհի մահուան
վրայ որ կ'ազայ գաղտնագողի, ու կ'անէ
կը տանի մահուան։

Շատ ուրիշ ձեւեր կան կեղծմաշկի,
հոս այս նշանները միայն կը դնեն, ու

րովհետեւ մահուան այդքան մօտիկը
եղող խեղձ մահուանը մերթ կարելի
է ազատել, շնչափողին վրայ պղտիկ
գործողութիւն մը կատարելով։

Բոլոր այս ըսածներէս պէտք է միտ-
քերդի պահէք թէ տղայոց կոկորդի
ցաւ կարուած աննշան հիւանդութիւնը
մարթ ստուկալի է, ու երբեք անուշաղիւր
գտնուելու չէ կոկորդի օր եւ է ցաւի
համար։

Եթէ անհոգութիւնը ու անտարբե-
րութիւնը ձեռք երակներուն մէջ է
մտած, ու ձեռք գաւակը որ հարուստ
ունենալ կը թուէր առջի օրը, գիշերը
յանկարծ խեղդուելով կ'արթննայ, ա՛լ
ժամանակ է որ դուք ալ արթննա՛ք ձեռք
անտարբերութեան քունէն ու անմիջա-
պէս բժշկին իմաց տա՛ք, զի յաճախ
դեռ ժամանակ է ազատուլու։

Եւ այս ստիկայի հիւանդութեան
դարման էր որ գտաւ Ռուս։

Դասական բոլոր գիրքերու մէջ ա-
ռողջապահական կանոններ չեն պակսի
դարմանումի գլխուն մէջ։ օրէնքներ ու
րոնք նոյն են բոլոր միջուկային հիւան-
դութիւններու համար։

Հիւանդին քովէն պէտք է հեռացնել
ամէն աւելորդ առարկայ եւ երբեք պէտք
եղածին աւելի անձեր պէտք չէ երթան
անոր սենեակը, որովհետեւ յաճախ հիւ-
անդապահները, նոյն իսկ միջուկներու
չհաւատարմութիւնը բժշկները հիւանդութիւնը
կը տարափոխեն, մէկէն միւսին։

Տանը մէջ եղող միւս մահուանը
ոչ միայն հիւանդին սենեակը մոտցնելու
չեն, այլ հեռացնելու է մեթոքներով
անդին։

Հիւանդին սենեակը գացողները պէտք
է որ հետեւին առողջապահական բոլոր
օրէնքներուն, եթէ չեն ուզեր իրենք ալ
վարակուիլ եւ կամ ուրիշներուն անցը-
նել կեղծմաշկը։

Ոչնտեւիւ եւ ոչ խմելու է հիւանդին
սենեակին մէջ, Լուսուել յաճախ
լուալ ձեռքերը ու երեսը հակաանթա-
կան հեղուկներով։ ամէն անգամ որ
սենեակէն դուրս ելլել ստիպուած է,
պէտք է լուսուել Մարմին վրայ եթէ
որ եւ է վրդիկ վէրք մը կայ, ծածկել
զայն ֆորթիսով։ Ձատիլ հիւանդին
դիմացը անոր հագաքած ժամանակ եւ
ուսադրութիւն ընել անոր բերնէն դուրս
ցաւածութիւնը կտորուանքը չտեղափո-
խել, այլ հակաանթա-
կան։

Ամբողջ օրը շնտիլ հիւանդին սեն-
եակին մէջ, եւ ջանալ օրուան մէջ մէկ
քանի ժամ մաքուր օդ շնչել։

Բոլոր այն առարկաները որոնք հիւ-
անդին կը դաշին եւ կամ անոր մօտիկն
են պէտք է մաքուր ու հակաանթա-
կան օրուան մէջ մէկ քանի անգամ։

Հիւանդին աղէկանալէ յետոյ, սուա-
քնութեան միջոցին շարունակելու է
բոլոր այս խրատներուն գործադրութիւ-
նը, որովհետեւ երկար ժամանակ հիւան-
դին բերնին մէջը մնան Գլխու-Լօֆլէրի
պատկերները։ Կեղծ մաշկներուն օտարեւու-
թեանալէն օրերով վերջը անոնք կը պտու-
տին դեռ բերնին մէջ։

Հիւանդը դուրս հանելու առաջ լուս է
աղուրդ մը մաքուր օճառով ու սիւլայի-
միով անոր մարմինը։ Կատարեալապէս
հակաանթա-կանոր սենեակը, ու հոն զտու-
նուող բոլոր առարկաները, ու յետոյ,
նկատուելով թէ Ռուս գիւտին օգտուեցաւ
հիւանդները, եկեղեցիք երթալ ու տաք
փարանոց մոմ մը վառել, որպէս զի
Ատուած կ'եղած տայ Ռուսին, զմեզ ուս-
րիշ հիւանդութիւններէ ազատելու հա-
մար։

Պ. ՔՈՂՈՒՆԱՆ

Ալեքսանտր Դ. ունեցած էր նախ
իրը ուսուցիչ եւ յետոյ իրը խոր-

որ եւ ոչ մէկ գործը որ ներէ գու-
աւելի թէ ինչ պիտի ըլլալ իր ուզ-

[illegible]

୮ ୯ ୧୦ ୧୧ ୧୨ ୧୩

—Հանգուցեալ կայսեր սուգը սիտի

— — —

3 P U U U

Ինչ քանի զրգուերով այդ մասնու-
թիւնը ըրած է Տէյէֆիւս Դրաժի կա-
նոտ մարդ չէր. հարուստ ակնավաճառի
ընդ աղջիկ առած էր, 15,000 ոսկի զրա-
մոծիտով. տարեկան 1,000 ոսկի եկաւ.
Պոտոս ունէր, երջանիկ էր, կը սիրէր կինը
զաւակները. եղբայրները մօժ գործարա-
նատէրներ էն. ինք հազիւ 35 տարեկան
էն եւ արդէն ապագայէն մէջ յառաջ
նալու մեծ զիւրթութիւններ ունէր. զիջե-
լիկ ապագայ մըն ալ ապահովուած էր
սրբէն:

Իկս առթիւ Թերթէտէն ոմանք կը

—

1. *Microtus pennsylvanicus* (Zittel)
 2. *Microtus pennsylvanicus* (Zittel)
 3. *Microtus pennsylvanicus* (Zittel)

U U S U 4 U U 7 U P

Ներքին ֆրանսական կառավարութիւնը որ հետագիր մը ստանալով իր զրկած երկրպագուցէն տերիկանայ սանդ յանձնուած պաշտօնին վերջնական աքիսն ւնըին, այն տտեն խնդիրը պիտի որ պայտցեն ինքի զգարաններուն պահանջած տնօրինութեանց համար տուած արկները պիտի ներկայացնէին Եւսէ միջնէն այսօր Հովաներու հետ պարտերութիւններու վերջնական պայտցումէն յետոյ զորիմէն ստոյլ է որ պտնորազմի յայտարարութիւն չուտով տեի կ'ունենայ: Տրանս պանկարծաբար իր իրտի չգայ: Արդէն պատերազմի հետագատրաստութիւնները տեսնուածին:

Ս Պ Պ Ն Ի Ա
Սպանիա նախարարական տագ-
ապ իջ սկսաւ եւ զերջացաւ: Նախ-
արապից Պ. Սակասմէ հրաժարուի:

P. P. U. S. L.

ՎԱՅՐԻ ԱՂԶԻԿԸ

Մ Ա Ս Ն Ե Ր Կ Ր Ո Ր Դ

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԵՐԶԱՆԿՈՒԹԻՒՆ

Եւ խեղճ Մարտէի նամակը անգամ
մըն ալ կարդալէ հոգը՝ յարեց.

—Այո՛, օրէնքը, իրաւունքը, անաս-
նական ուժը քու կողմից են... Ես ալ

Դռնապանը, առջի իրիկուն կոչտ
բջը ներս մտաւ:

—Կ'երեւնայ որ, ըսաւ Յէտոր ինք-
րեն, տանտիրոջ վստահութիւնը վա-

միտ ըլլայ հարցումիս... մեկնելնիս իր
խոյոճակա՞ն է:

Յէտօր իր հաւատարիմ թիմը շատ ի՞նչ
ճանչնալով գիտէր թէ անտեղի

—Հիմա կը հասկենաք... Նախ եւ
տաջ ձեռքս ոսկի մը դրաւ... Զըն-

որ որ ծառայութիւն մը մատուցանեմ որ
 եւնց: Այս կերպով ստակ ընդունելէ

ուջ պէտք է գիտնալ թէ փոխարէն
եւ իր պահանջէն քենէ:

... ԲԵՐԱՆԸ ԻՆՆԱԿԵԱՆ ԺԸ՝
... Գ...

առնալով իմ անունի համար, եւ բերնիդ
առնալով իմ անունի իրեն: Ինչ որ է, Բն.

աւ աղէիւ տղայ մըն ես ու քեզ Հ^ամ լո
սիրեմ:

— Ես ալ ձեզ սաստիկ կը սիրեմ, ինչպէս
բոլոր տէրս, ըսաւ Թիմ. ուրախութեամբ։

